

***Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)***

БЮЛЕТИН №8

Август 2017

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По данни на МЗХГ, жътвата у нас на пшеница, ечемик и рапица е завършила на повече от 99%, като се очаква 5,7 млн.т пшеница (САРА – 5,5 млн.т), 620 хил.т. ечемик (САРА – 630 хил.т) и 460 хил.т. рапица (САРА - 450 хил.т).
- Добрата реколта през тази година ще позволи България да изнесе отново значителни количества зърно, като се очаква износа на пшеница да бъде не по-малко от 3,7 млн.т (4,2 млн.т. през 2016 г.), 420 хил.т. ечемик (400 хил.т в предходната година) и 430 хил.т. рапица (500 хил.т през 2016 г.).
- В септември започва прибирането на слънчогледа и царевичата. Реколтата се очаква да бъде добра, като предварителните прогнози на САРА са за добив от 2,2 т/ха при слънчогледа и 6,5 т/ха при царевичата. Производството може да достигне 2,8 млн.т при царевичата (25% ръст в сравнение с 2016 г) и 1,8 млн.т. при слънчогледа, без промяна с предходната година.
- Трудна година се очертава за цената на слънчогледа. През август, 2017 цените паднаха под 600 лв/т, като за цялата година средната цена е около 650 лв/т. САРА очаква средна цена за предстоящата 2017/18 около 630-640 лв/т.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- Фючърските цени на пшеницата продължават да падат. На Чикагската борса котировките за септември са за около 150 долара/т, а на МАТИФ – 185 US\$/т за хлебна пшеница. Тази е 4 поред година с много добра реколта и високи преходни запаси, а последните данни на USDA са, че около 34% от посевите с пшеница са в отлично състояние, а от Русия за реколта над 75 млн.т. (предварително прогнози бяха за под 70 млн.т.).
- Добри перспективи на борсите за рапицата, като котировката за ноември, 2017 г. на МАТИФ е за 440 US\$/т. Сушата в Канада и Австралия доведе до намаляване на прогнозите за реколтата там. Канада има рекордно засети площи с рапица – 9,2 млн.ха. Очакваше се да бъдат получени 21 млн.т., а производството може да падне дори под 18 млн.т. Това ще тласне цените нагоре.
- Постепенно расте и цената на палмовата мазнина, която най-силно влияе върху цената на слънчогледовото олио. На Малайзийската стокова борса, фючърската цена на палмовото масло за септември достигна 640 US\$/т. В ЕС най-консумирано е рапичното масло с годишна консумация около 10 млн.т., следвано от палмовото масло – 7 млн.т и едва след това е слънчогледовото олио с 4 млн.т.
- Външнообщносният внос на слънчогледово олио в ЕС през последните години възлиза на около 1,3 млн.т, а 0,6 млн.т. идва от Украйна По данни на АРК Inform, FOB цената за доставка от Украйна на слънчогледово олио септември-декември, 2017 г. достига 775 US\$/т.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	05.2017	06.2017	07.2017	08.2017*	09.2017*
Хлебна пшеница	290,32	293,57	282,91	275	260
Фуражна пшеница	276,97	281,36	267,36	260	255
Ечемик	259,01	253,14	252,75	250	250
Царевица	295,00	293,35	290,50	290	280
Слънчоглед**	648	629	614		

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ - Липсва информация

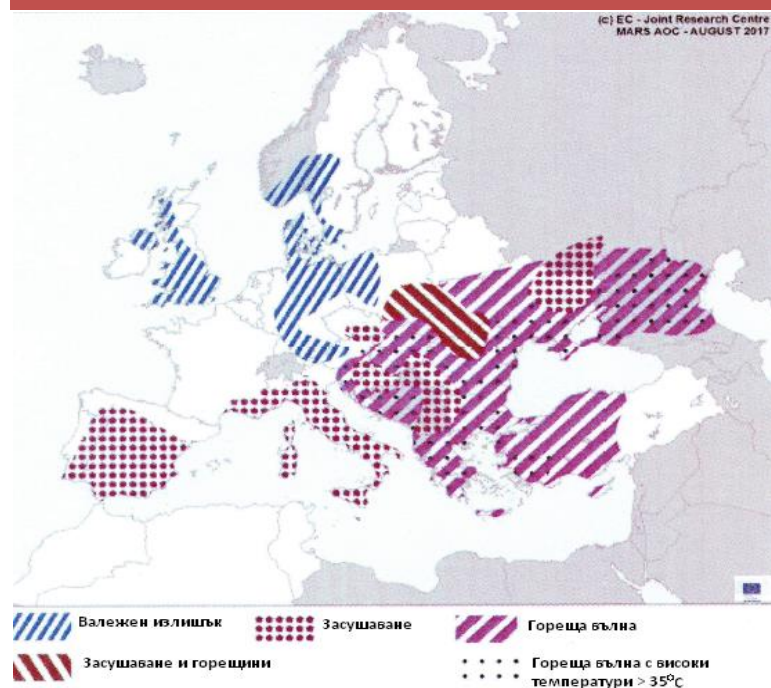
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	05.2017	06.2017	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	132,58	140,00	0%
Ечемик, евро/тон (Цена на място, Канада)	128,58	125,39	-5%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	143,53	140,67	-12%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	859,61	833,77	-8%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с екстремални климатични явления пряко засягащи посевите за юли-август, 2017 г.

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, August, 2017
<https://ec.europa.eu/jrc/en/mars/bulletins>

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Тази година ще се окаже неблагоприятна за полското производство на зеленчуци. По оперативни данни на МЗХГ, засадените площи с на домати и на пипер са намалели съответно с 19% и 26% на годишна база. По предварителни предвиждания на САРА се очаква производство на 7% по-малко домати, 6% по-малко краставици в сравнение с 2016 г., без промяна при пипера.
- Вносът в общото потребление (прясно и преработено състояние) се очаква да достигне 34% при домати, 27% при пипера и 26% при краставиците. Най чувствително е нараснал вносът при домати, като по официални данни от 35 хил.т през 2013 г, той достига 70 хил.т. през 2016 г.
- Вносът е нараснал сериозно при пипера, където от 15 хил.т стига до 26 хил.т, а най-малко е увеличението при краставиците – от 13 хил.т. на почти 20 хил.т между 2013 и 2016 г.
- Цените на едро и дребно през това лято са пониски в сравнение с предходните 2-3 години, като особено това важи за м.август. Като цяло обаче цените на дребно за юли-август, 2017 г. в сравнение със същия период на 2011-2013 г. са с 12% по-високи при домати, 24% при краставиците и 18% при зеления пипер.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Цените в Западна Европа на домати, пипер и краставици през това лято остават стабилни и сравнително високи за сезона. Засушаванията в южните части на Европа – Италия и Франция ще засегнат основно полското производство.
- Цената на едро на домати в Полша в края на август, 2017 г е около 0,45 евро/кг, 0,45 евро/кг при краставиците и 0,7 евро/кг за червения пипер.
- В анализ на перспективите пред зеленчукопроизводството в Европа, Рабобанк посочва, че в следващите 10 години, разходите за зеленчуци ще изпреварват ръста в количествата. Потребителите ще обръщат повече внимание на вкуса, аромата, качеството. Все по-популярни стават полуготовите, пакетирани салати от по 250 и 500 гр., които доминират в търговията на дребно в Холандия и Германия.
- Рабобанк очаква стабилен ръст в търсенето на пипер (зелен и червен), както и на запазване силното търсене на краставици, докато при домати се предвижда задържане в следващите години. Те виждат голям шанс в тези тенденции за оранжерийното производство, което най-добре може да отговори на тях.
- Очертават се 2 основни пазарни линии в производството на зеленчуци, едната е конвенционалната, където производителите трябва винаги да мислят за съотношението цена-качество и нетрадиционната (биологично производство, местни зеленчуци и др.), където качеството, емоцията и желанията ще определят пазара.

Изкупни цени, лв./кг

	05.2017*	06.2017*	07.2017*	08.2017*	09.2017*
Домати	1,34	1,00	0,85	0,80	0,75
Краставици	0,94	0,73	0,70	0,85	0,75
Пипер	1,35	1,30	1,05	0,75	0,90

Източник: НСИ

* - прогнозни данни

Цени на едро, лв./кг.

	05.2017	06.2017	07.2017	08.2017*
Домати - оранжерийни	2,19	1,75	1,34	0,92
Домати - внос	1,63	1,31	1,17	0,86
Краставици - оранжерийни	1,84	1,14	1,06	1,4
Краставици - внос	1,25	0,99	0,84	1,15

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	05.2017	06.2017	07.2017	08.2017*
Домати	2,7	2,10	1,75	1,53
Краставици	1,88	1,71	1,49	1,81
Чушки (зелени)			2,06	1,43

Източник: САПИ

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Почти навсякъде по света, фермерите застават срещу глобалните споразумения за свободна търговия. На другия полюс са преработвателите и търговците, които в свободната търговия виждат възможност за конкурентен натиск върху цените и реализиране на по-големи печалби.
- Зеленчуко и плодотрошители от САЩ подкрепят отменянето на Северноамериканското споразумение за свободна търговия - НАФТА. От 1994 година, когато е в сила споразумението досега, потреблението на домати за прясна консумация в САЩ се е покачило с 61%, до около 3,4 млн.т., а вътрешното производство е спаднало с 11% до 1,6 млн.т. Около 1,7 млн.т. е вносът от Мексико, което е увеличение от 4 пъти.
- Макар голяма част от наложената от Русия забрана за внос на плодове и зеленчуци от Турция да отпадна, забраната за внос на домати остана. Русия внася около 500 хил.т. домати от общо 3,4 млн.т годишна консумация. От цялото производство в Русия, само 620 хил.т. са от оранжерийно производство, а останалото е от полско производство, което идва през лятото, което допринесе за продължаване ограниченията върху турския внос.
- Наблюденията показват, че ролята на цените при избора на какви зеленчуци да се отглеждат от производителите влияе само до 10% от площите, докато опита и специализацията са отговорни за останалия избор.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- За 1-то шестмесечие на 2017 г. са изкупени 311 хил.т. сурово мляко, което представлява около 6% повече със същия период на 2016 г. По данни на МЗХ се отчита увеличение в производството на сирена за този период с около 11%, като намалява производството на сирена с растителен произход с около 14%. Има слабо увеличение при заквасените млека, но по-малко е производството на пресни млека.
- Изкупните цени на суровото краве мляко започнаха да се повишава. Обичайно от август цените започват да растат, като това вероятно ще продължи до декември-януари на следващата година. Средните изкупни цени на краве мляко за 2017 г. вероятно ще надминат 0,60 лв/кг, което е тенденция в целия ЕС.
- Продължава ръста при цената на маслото поради частичното заместване на други мазнини, като маргарин и палмово масло. Промяната се пренася от европейските борси на българския пазар, където вносът задоволява голяма част от потреблението. На годишна база цената на маслото у нас се е повишила с 46%.

Развитие на млечната верига в света

- Количеството на изкупеното мляко в ЕС все още е под нивата от миналата година (-1,1 %), но се очаква до края на годината количеството да превиши миналогодишното поради силно четвърто тримесечие. Увеличение на изкупуваните количества ще има в Ирландия, Полша, Великобритания и Италия, а намаление се очаква за Франция и Германия, поради лошите атмосферни условия през пролетта и програмата за намаление на изкупеното мляко в Холандия, поради изискванията за намаление на емисиите на фосфати.
- Ръстът на изкупните цени в Съюза се поддържа, както от намалението на производството през годината, така и от силното търсене на масло и сирена на световния пазар. ЕС продължава да е лидер на китайския и световен пазар в много от млечните продукти. Това се дължи на слабото евро, което може да се промени в следващите месеци заради неговото покачване.
- Натрупаните запаси от сухо мляко в Съюза също няма да позволят да се стигне до някакъв осезаем скок в изкупните цени, като се очаква едно плавно освобождаване на тези количества, което да не стресира пазара.

Актуална информация

- ДФЗ е изплатил близо 11 милиона лева подпомагане по Схемите за извънредна помощ за приспособяване на млекопроизводителите и земеделските стопани в други сектори на животновъдството по Регламент 2016/1613. Извънредна помощ са получили 17 723 животновъди, като някои от тях са финансирани по повече от една програма.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	05.2017	06.2017	07.2017	08.2017*	09.2017*
България	57,93	56,68	56,78	57,50	58,50
ЕС (13)	59,24	59,67	60,08		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	05.2017	06.2017	07.2017	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	369.65	377.48	354.00	- 6.22	+10.92

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	05.2017	06.2017	07.2017	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1192.00	1344.00	1464.00	+ 8.93	+ 46.4
ЕС (28)	948.58	1028.77	1140.25	+ 10.84	+ 88.67

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	05.2017	06.2017	07.2017	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1007.00	1002.00	1004.00	+ 0.2	+ 7.26
ЕС (28)	663.03	702.14	696.28	- 5.86	+ 29.45

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Според Обсерваторията за наблюдение на млечния пазар офертните цени на млечните продукти в ЕС от последните търгове са най-високи сравнени със Северна Америка и Океания, което е сигнал за постепенно забавяне на експортния ръст в Общността.
- Според доклад на Евромонитор Интернешънъл през 2022 г. Китай ще изпревари САЩ, като най-голям пазар на млечни продукти, а Индия ще заеме четвърто място изпреварвайки Япония. Това се дължи на промяна в потребителското търсене – американците пият по-малко мляко и възприемат консумацията на ароматизирани млека, като нездравословна, поради високото съдържание на захар.
- КЗК е образувала производство, за да оцени нормативната уредба регламентираща дейността на акредитираните лаборатории за изследване на сурово мляко. Основание е жалба срещу указания на БАБХ за изследване на изискваните по нормативна уредба проби по самоконтрол на суровото мляко само в 3 лаборатории (където могат да изследват и четирите изисквани показателя).

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Цените на говеждото месо в България през летните месеци се движат на нива около 4000 лв. за тон кланично тегло, като очакванията са през август и септември цените да са около 4300 лв/тон кл.т. и да продължат да се увеличават в следващите месеци.
- Цените на говеждото и телешкото месо в ЕС и света се задържат високи, докато в България те са с 20-30% по-ниски. Стабилизиранието на цената на млякото може да допринесе за по-слабо съкращаване на млечните крави в ЕС, което да подкрепя продължаващия ръст в цените на говеждото в следващите месеци.
- У нас в кланиците се колят най-много юници и крави, следвани от други говеда, а телетата до 1 година са само около 16% от всички заколени говеда. Това показва, че все още не може да се говори за силно развит и специализиран сектор месодайно говедовъдство. През първото шестмесечие на 2017 година има спад на вноса на говеждо месо (прясно, охладено и замразено) спрямо същия период на предходната година.
- При цените на свинското в България може да се очаква лек спад, но те все още ще се задържат на исторически високи нива. Цените в целия ЕС продължават да са по-високи от тези през предходните три години и поради ограничения в предлагането и стабилния износ, не се очаква осезаем спад.
- С 7% повече прасета са заклани в кланиците от януари-май 2017 г. в сравнение със същия период на 2016 г. По данни на НСИ през първото полугодие на 2017 г. в страната ни са внесени 42 346 тона свинско месо, което е с 16% по-малко от същия период на предходната година и е най-ниското внесено количество за първото шестмесечие през последните 4 години.
- Не се очаква значителна промяна в цените на пилешкото месо у нас. През първите 5 месеца на 2017 по предварителни данни на МЗХ за дейността на кланиците, са заклани с 5% по-малко бройлери и е добито с 4% по-малко месо спрямо същия период на 2016 г. Все пак през 2016 година по-голямо производство е реализирано през второто и третото тримесечие, така че не можем да очакваме по-слаб добивът на птиче месо за цялата 2017. Наблюдава се и по-нисък внос през първото шестмесечие на 2017 година, спрямо същия период на 2016 г.

Важни събития през август 2017

- Проучване за сравнителните цени на месото в ЕС на Евростат през август показват, че цените на дребно на месото у нас са с 44% по-ниски отколкото в ЕС. Проучване на компанията Caterwings показва, че българинът трябва да работи при минимална заплата 4,4 часа за 1 кг. свинско, 2,5 часа за 1 кг. пилешко, 11,2 часа за 1 кг. риба. Консумацията на месо у нас е сред най-ниските в ЕС, дължащо се на ниските доходи. <https://www.caterwings.co.uk/caterers/2017-meat-price-index-usd/>

Цени, лв./тон кланично тегло

	05.2017	06.2017	07.2017	08.2017*	09.2017*
Говеждо и телешко месо	3906	3981	4200	4300	4300
Свинско месо	3788	3995	4051	3900	3800
Пилешко месо	2809	2817	2953	2950	2850
Агнешко месо	11592	11600	11030	-	-

*Прогнозни цени

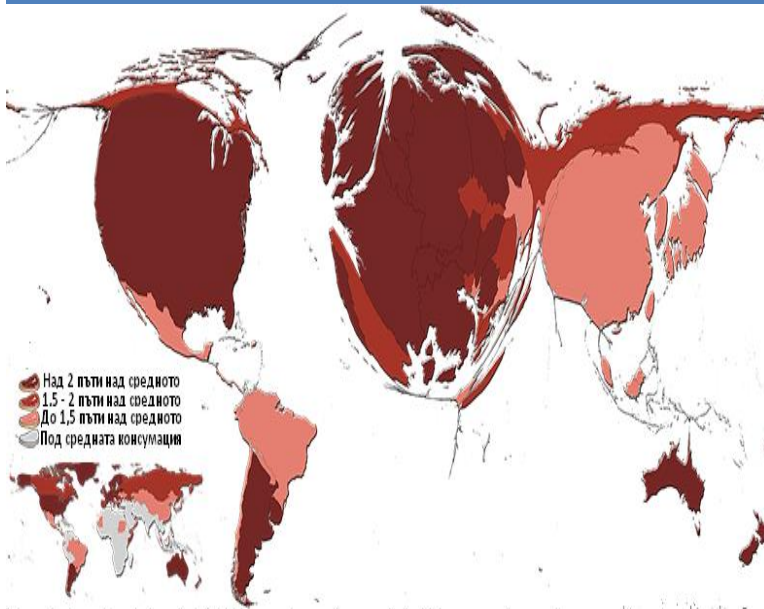
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- В свои доклади за глобалното развитие на производството и търговията с месо Рабобанк определя пазара на свинско месо за стабилен. Повишеното предлагане от Северна и Южна Америка се поема от азиатските пазари, чиито интерес за внос на свинско е висок.
- Търсенето ще продължи да е движещата сила в световен план, което създава добри условия за производителите да се възползват от стабилните маржини. Проблем за ЕС са високите цени на свинско в съюза, което влияе негативно на конкурентните позиции на международния пазар и ограничава печалбите за производителите.
- По-динамичен е пазарът на говеждо в световен план. САЩ, Бразилия и Индия продължават да са водещи износители. Проблемите от началото на годината в Бразилия и някои политически решения в Индия, ограничаващи клането на говеда, доведоха до известен спад в производството.
- Консумацията на месо в света расте, като най-висока е тя в Австралия и Нова Зеландия, където се падат по около 110 кг. годишно на човек от населението. В ЕС, на първо място е Австрия с 102 кг/човек.

Географско разпределение на доминиращата консумация на месо в света

Източник: Geographical Magazine, <http://www.viewsoftheworld.net/?p=4876>

